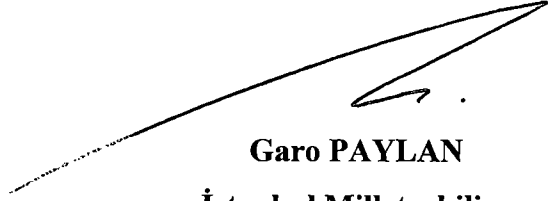

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HAYATLI YAŞAM VE KURUMSAL GÜÇLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 6109
Tarih: 08.12.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engelli bireylerin istihdamda karşılaştıkları sorunların araştırılması, sorunların tespiti ve giderilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Garo PAYLAN
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Başbakanlık Engelliler İdaresi Başkanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2002 yılında yapılan “Engelliler Araştırması” sonuçlarına göre, Türkiye’de yaklaşık 8,5 milyon engelli birey yaşamaktadır. Engelli bireylerin Türkiye’deki toplam nüfusa oranı %12.32’dir.

TÜİK’in 2002 verilerine göre, engelli nüfusun işgücüne katılma oranı ise sadece %21,71’dir. Tabii bu veriler 15 yıl öncesine aittir ve TÜİK’de engelli nüfusun işgücüne katılma oranıyla ilgili herhangi güncel bir veri yoktur. 2011 Nüfus ve Konut Araştırması’na göre ise, toplam nüfusun %6,6’sında en az bir engelli birey vardır.

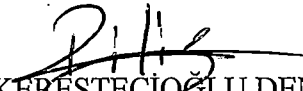
Bu iki araştırmaya bakıldığında, Türkiye nüfusunun yaklaşık %12-15’ini oluşturan engelli bireylerin %80’inden fazlası işgücüne katılamamaktadır. 2016 yılı, İŞKUR istihdamı zorunlu kontenjan istatistiklerine göre, Türkiye’de çalışan toplam engelli sayısı; kamu işyerlerinde 10.822 kişi, özel sektörde ise 92.413 kişidir. Bu oranların düşüklüğü, engelli bireylerin toplumsal yaşama dahil olabilmelerine katkı sunan ve temel bir hak olan çalışma haklarının önünde farklı engeller olduğunu göstermektedir. Oysa istihdam, onların kamusal alanda yaşamlarını sürdürebilmelerini ve bağımsız bir hayat kurabilmelerini sağlamak açısından oldukça önemlidir.

Aralık 2017’de, DİSK/Genel-İş Araştırma Dairesi tarafından yayınlanan “Engelli İstihdam Raporu”na göre, Engelli bireylerin istihdamı önündeki engellerin başında işverenin tutum ve davranışlarıyla birlikte işyerlerinin engelli istihdamına uygun olarak düzenlenmemesi gelmektedir. Raporun, A. Köksal’ın “Türkiye’de Engelli İstihdamı ve Bir Araştırma” tez çalışmasından aktardığına göre, ‘işverenler, engellileri “duygusalılık yaratacağı”, “iş akışını yavaşlatacağı anlayışı” ve “engellilerin çalışması için işyerlerinde özel düzenlemelerin yapılmasının maliyet unsuru olarak görülmesi” gibi nedenlerle istihdam etmek istememektedir.’

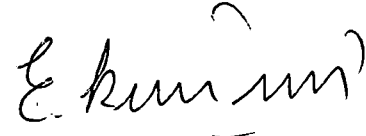
Yine DİSK/Genel-İş raporuna göre, 2008 yılında işe başvuran engellilerin %45’i istihdam edilirken, bu oran 2016 yılında yüzde 19’a düşmüştür. 2016 yılında İŞKUR’a başvuran 79.321 engellinin sadece %19’u iş bulabilmiştir. İşe yerleştirilen engelli bireylerin %98’i özel sektör, %2’si ise kamu sektöründeki işyerlerinde istihdam edilmişlerdir.

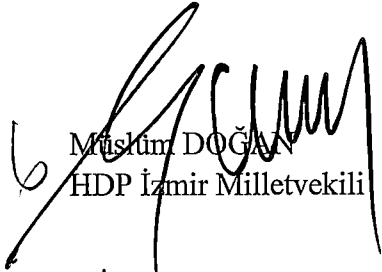
Engelli işçi istihdamını artırmak amacıyla işleme konan kota uygulamasına bakıldığında ise hem özel sektör hem de kamudaki kotalarda açık bulunmaktadır. Özel sektörde çalışması gereken engelli işçi sayısı 104.966 iken, bunun %12’lik kısmı yani 12.553 kişilik kota boştur. 2017 Nisan ayına bakıldığında, engelli devlet memuru kontenjanının ise % 22’si boştur. 4857 Sayılı İş Kanunu’nun 30. maddesinde düzenlen uygulamaya göre, işyerinde ‘50 ve daha fazla işçi’ çalıştıran işyerlerinde kota uygulanmaktadır. Rapora göre, ‘50 ve daha fazla işçi’ çalıştıran işyeri sayısı düşük olduğundan, kota uygulaması özel sektörün yalnızca %2’lik bir kısmı için zorunlu hale gelmektedir. Buna rağmen, engelli işçi kotalarında açık bulunmaktadır.

Dünya nüfusunun yaklaşık %15’ini oluşturan engelli bireylerin, Türkiye’deki istihdam sürecinde yaşadıkları bu ve benzeri sorunların tespit edilmesi ve nedenlerinin incelenmesi, yaşanan sorunların giderilerek engelli bireylerin istihdamının önünün açılabilmesi ve engelli bireylerin toplumsal yaşama daha aktif katılımını sağlayabilmek amacıyla gerekli yasal ve idari tedbirleri almak için bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.

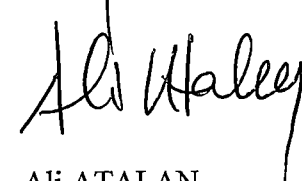

Filiz KERESTECIOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili 2

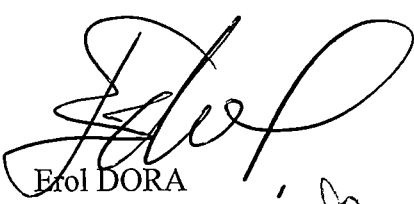

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili 4

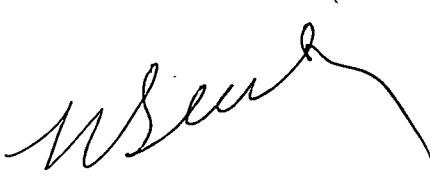

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili 5

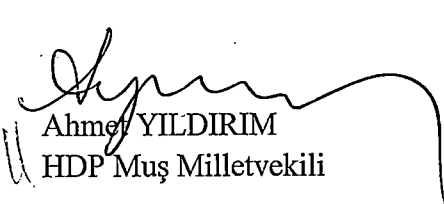

Mışıl DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili 6

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili 7

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili 8

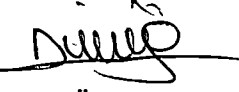

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili 9

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili 10

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili 11

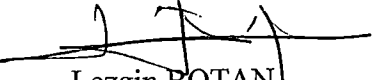
Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

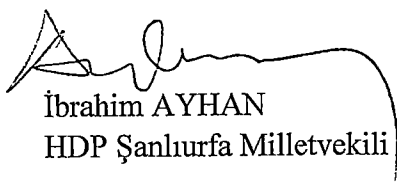
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

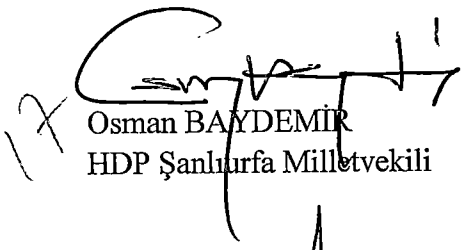
Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

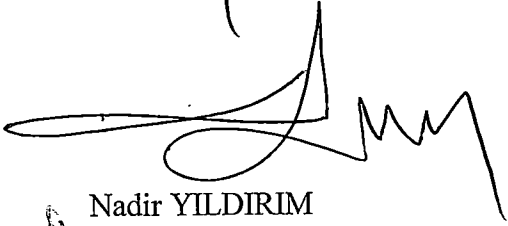
Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

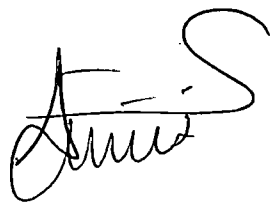
İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili

Bedir ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Nihat AKDOĞAN
HDP Hakkari Milletvekili

